

Viðmerking:

Við reim og selum

Aðalmálið hjá landsstýrinum er, at livistøðið ikki skal versna í einum sjálvstøðugum Føroyum. Hvítubók visir, at tað ber til at rokka hesum máli. Men bókin lýsir "worst case" — ringasta føri. Hon lýsir hvussu fer tað at gangast, um tað ikki fer at gangast væl. Alt, sum vit gera betri í framtíðini enn vit gera í dag, ger útlitini bjartari, enn tey eru lýst í Hvítubók.

Hvítubók slær fast, at við eini rimilgari skiftistíð við Danmark og einum ábyrgdarfullum búskaparpolitikki er gjørligt at minka ríkisveitingarnar burtur úttan at fremja beinleiðis skerjingar. Fleiri hava í hesum sambandi í fjølmiðlunum eftirlýst nærri viðgerð av nøkrum viðurskiptum í Hvítubók:

1. Vinnulívsmenning

1. Eykaútreiðslur til fyrisiting í einum sjálvstøðugum Føroyum.

1. Búskaparligu útlitini hjá tí einstaka, familjuni og virkjun.

Undirritaði hevur ábyrgd av arbeiðssetningunum hjá nevndunum, og eg skal tí gera greitt, hvussu hesi viðurskipti eru viðgjørð.

Vinnulívsmenning

Grundhugsanin hjá landsstýrinum var, at Hvítubók skuldi geva fólki eitt grundarlag at standa á, tá tey skulu taka støðu til fullveldisætlanina.

Vit royndu at orða arbeiðssetningarnar soleiðis, at hetta grundarlag gjordist veruleikakent, trygt og álitandi. Her skuldi alt á borðið, og her skuldu ongar ljósareyðar metingar vera.

Tí byggja niðurstøðurnar í Hvítubók í stóran mun á

tað, tey nevna "worst case"-útrokningar. Altso, tær byggja á ringasta føri. Við øðrum orðum sigur bókin, hvussu tað fer at gangast okkum, um tað ikki fer at gangast okkum væl.

Tí er vinnulívsmenning ikki innroknað sum ein fortreyt, tá Búskaparnevndin hevur gjørt sínar niðurstøður. Metingarnar byggja enn-tá á, at búskaparvøksturin verður helvtina minni enn hann hevur verið í miðal frá 1962 til í dag — og tá eru kreppuárinu íroknað.

Øll menning av vinnulívnum innan fiskivinnu, alivinnu, kunningartøkni, oljuvinnu, landbúnað, gransking, tónleik ella annað, fer sostatt bert at gera búskaparligu útlitini bjartari, enn tey eru lýst í Hvítubók.

At tryggja hesa menning, er sjálvsagt altavgerandi fyri framtíðar føroyska vælferðarsamfelagið. Tí leggur landsstýrið eisini stóran dent á, at karmarnir hjá vinnulívnum skulu bótast. Hetta verður m.a. gjørt við tí vinnulívspolitikki, sum nú er orðaður og stungin út í kortið, og við álitinum um útbúgving og gransking í einum sjálvstøðugum Føroyum. Hetta álit viðger serliga samspælið millum útbúgving, gransking og vinnulívsmenning. Álitid er liúgt, og verður lagt fram í hesum mánaðinum.

Nýggjar inntøkur ikki roknaðar við

Búskaparnevndin er heldur ikki biðin um at rokna við inntøkum sum stava frá eitt nú betri handilsviðurskiptum, bilgari innflutningi, og beinleiðis atgongd til aðrar stjórnir um politiskt, vinnuligt og handilsligt samstarv. Tilíkt verður ikki tikið við í "worst-case"-útrokn-

ingar, men tað er ógvuliga sannlíkt, at tað fer at hava við sær lægri útreiðslur og hægri inntøkur, enn tað vit kenna í dag.

Uppgerðirnar yvir teir búskaparligu fyrimunir, sum danskar fyrirkur og vinnulív hava havt av, at Føroyar hava verið heftar í ríkisfelagsskapinum, eru heldur ikki tiknar við.

Tann vinningur, sum Danmark í sambandi við NATO hevur havt av at hava fullveldi í Føroyum, er heldur ikki við. Við øðrum orðum: Tá Føroyar fáa fullveldi verða nógvir møguleikar fyri øktum inntøkum, sum eru hildnir úttanfyri útrokningarnar. Vit hava ongan bita kannað okkum, fyrr enn hann er svølgdur.

Lagt er upp fyri nýggjum útreiðslum

Búskaparnevndin sigur í Hvítubók, at samanløgdu ríkisveitingarnar til Føroya eru 1,3 milliard. Og útvarpið neyði í tíðindunum herfyri, at vit fáa nýggjar útreiðslur fyri 200 milliónir tá Føroyar gerast sjálvstøðugar. Hetta tal er fingið við at leggja saman fleiri smærri tøl úr fyrisingarálitinum. Lise Lyck, búskaparfrøðingur, nevndi sama tal í samrøðu við útvarpið.

Fleiri hava skilt hetta soleiðis, at vit skulu rinda 200 mió. kr. afturat teimum 1,3 mia. kr., sum búskaparnevndin nevnr og byggir sínar metingar á.

Tað er ein

álvarsom misskiljing

Tá Búskaparnevndin hevur roknað týðningin av ríkisveitingunum og hvussu tær kunnu minkast burtur, so er lagt upp fyri øllum nýggjum útreiðslum í ríkiligt mál.

Nevndin er biðin um at telja alt tað við, sum danir brúka til eitt nú fiskiveiðiefartil, Færøernes Kommando, lögregluna, fólkakirkjuna, tænaustumannapensjónir, krígspensjónir o.s.fr. Tað er orsøkin til, at talið er so stórt — 1,3 mia. kr.

Men av hesum eru í minsta lagi 230 mió. kr., sum ikki verða útreiðsla hjá Føroyum. Hetta er eisini nevnt í Hvítubók:

• Pensjónir fella ikki yvir á Føroyar, tá vit fáa fullveldi. Her er talan um meira enn 100 mió. kr.

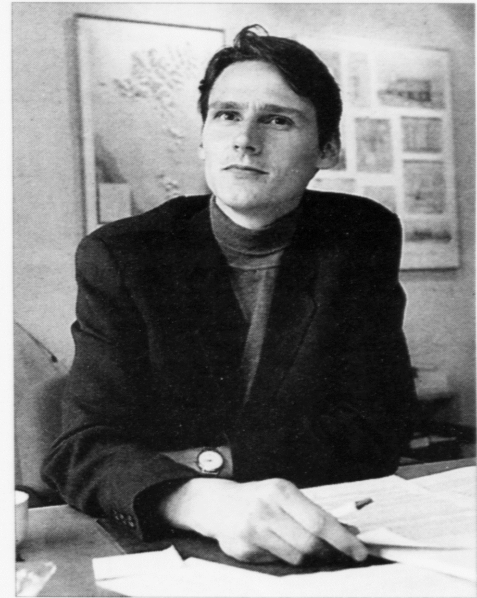
• Fiskiveiðiefartil og tyrutænasta hjá dønnum í Føroyum eru roknað at kosta omanfyri 140 mió. kr. árliga. Men sambært metingum hjá fiskimálastýrinum kunnu føroyskir mynduleikar taka sær av hesum fyri 10 mió. kr. árliga. Her eru sostatt 130 mió. kr. sum ikki fella yvir á Føroyar

• Sostatt er meira enn nóg mikið lagt upp fyri til at fígga eitt nú útbúgvingarstuðul og eina fult útbygda úttanríkstænastu.

Bilgari fyrising

Heldur ikki í fyrisingarfrágreiðingini verður roknað við møguleikum. Sum tað stendur í frágreiðingini: "Mint verður á, at tær skipanir, sum galda í Føroyum í dag, í mongum førum byggja á danskar, búskaparligar og fyrisingarligar fortreytir, sum upprunaliga eru ætlaðar einum donskum torvi. Tað er greitt, at í einum fullveldi verður neyðugt við umskipping, samanlegg-

ing og tillaging av stovnum og arbeiðsgongdum til føroysk viðurskipti — bæði hvat viðvíkri fortreytum og torvi. Hetta eigur at kunna hava við sær, at umsitingin fer at

Hogni Hoydal, landsstýrismaður

kosta minni enn tað, sum tøluni í hesum frágreiðingum vísa."

At skipa eina meira hóskaandi fyrising verður ein politisk avbjóðing — og har eru úttan iva stórir pengar at vinna.

Hvat kann tann einstaki rokna við?

Tað, sum fólk flest sjálvsagt hugsa mest um, er, hvussu útlitini eru fyri tann einstaka, familjuna ella virkið, tá vit fáa fullveldi.

Hetta er eisini tað, sum landsstýrið hugsar mest um. Tað er við hesum aðalmáli fyri eyga, at vit leggja politikkinn til rættis: Vinnumøguleikarnir, livistøðið og almenna tenastuøðið skulu ikki versna. Tað er orsøkin til, at vit fegnast um kann-ingarúrslitini í Hvítubók. Tey vísa pára greitt, at tað ber til at rokka aðalmálinum

— og væl tað.

Nevndirnar hava gingið við bæði reim og selum, tá tær hava gjørt sínar metingar. Tær hava lýst "worst case". Alt, sum vit kunnu gera betri í framtíðini enn vit gera í dag, ger tí útlitini bjartari, enn tey eru í Hvítubók.

Og tað er í veruleikanum eitt sera gott útgangsstøði fyri einum sjálvstøðugum Føroyum.

Vit kunnu taka við ábyrgdini av egnum landi, um bert vit vilja.

Vit kunnu fara undir eitt nýtt samstarv við Danmark, har vit eru javnbjóðis partur, um bert vit vilja.

Vit kunnu vera við í heimssamfelagnum og standa uppi sum onnur fólk, um bert vit vilja.

Hogni Hoydal,
landsstýrismaður

Friðarligt vikuskifti

Løgreglustøðirnar boða frá einum serstakliga friðarligum vikuskifti, har lítið og einki álvarsligt er komið fyri. Tó so, okkurt ferðsluóhapp hendi. Tveir bilar rendu saman um middagsleitið friggjadagin. Óhappið hendi, har Friðriks Petersensgøta og Jóanesar Patursonargøta koma saman í Havn. Sum sæst fingur bilarnir væl av skaða, men eingin fólkaskaði hendi.

Um middagsleitið í gjár hendi eitt ferðsluóhapp í J. Broncksgøtu í Havn, tá ein trailari misti vognin.

Hesin trailarin var ikki spentur nóg væl, áðrenn farið varð av brýggjuni við fyrstivørnum mánaðagin

